

بررسی نقش دانش حسابدار ارشد و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری بر کیفیت

اطلاعات حسابداری مالی

محمدهادی عبدی جوکانی^a

^a دانشجوی ارشد حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد سרוستان

نویسنده مسئول: نام (razroz6193@gmail.com)

چکیده: داشتن اطلاعات مرتبط و با ارزش برای تصمیم‌گیری چالش اصلی سازمان‌های امروزی است، زیرا سیستم اطلاعات نقش مهمی در مدیریت سازمان‌های عمومی مانند شهرداری‌ها دارد. بنابراین هدف این پژوهش همبررسی نقش دانش حسابدار ارشد و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی است و نوع تحقیق توصیفی-همبستگی می‌باشد. مدل تحقیق با کمک روش نمونه‌گیری هدفمند ۱۶۸ نفره با فرمول کوکران از حسابداران مناطق یازده گانه شهرداری شیراز و الگوریتم حداقل مربعات جزیی تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند که دانش حسابدار ارشد و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی تاثیر مثبت و معناداری دارد.

کلمات کلیدی: کیفیت اطلاعات حسابداری مالی؛ دانش حسابدار ارشد؛ در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری

۱. مقدمه

سازمان‌های عمومی از جمله شهرداری‌ها از بودجه‌های عمومی برای مدیریت تأمین خدمات عمومی به جامعه استفاده می‌کنند. بنابراین برای اینکه مشخص شود این نهادها تا چه اندازه از منابع مالی به‌درستی استفاده می‌کنند باید اطلاعات مالی آنها از طرف دولت، شهروندان و یا سرمایه‌گذاران بررسی شود. حتی می‌توان گفت اطلاعات حسابداری باکیفیت که همراه با پاسخگویی و شفافیت شهرداری‌ها همراه باشد، ضمن کاهش فساد، اعتماد شهروندان را هم نسبت به این سازمان‌های عمومی ارتقا می‌بخشد. بنابراین امروزه سازمان‌ها برای سازگاری با محیط دایما در حال تغییر نیاز شدیدی به اطلاعات مرتبط و با ارزش برای تصمیم‌گیری دارند. زیرا سیستم اطلاعات نقش مهمی در مدیریت کسب و کار دارد و دهه ۱۹۹۰ را می‌توان آغاز پژوهش در این حیطه دانست [۱]. کیفیت اطلاعات مالی معیاری برای تفکیک اطلاعات موثر و غیرموثر است و از این طریق می‌توان ارزش اطلاعات مالی را بهبود بخشید. از نظر بسیاری از قانون‌گذاران و سرمایه‌گذاران، کیفیت اطلاعات حسابداری مالی تاثیر مستقیم بر بازارهای سرمایه دارد [۲]. همچنین در کنار اینکه صورت‌های مالی باید طبق استاندارد و مقررات افشا شوند عواملی مانند: دانش حسابدار ارشد، در دسترس بودن و عملکرد دستگاه‌های نرم‌افزاری حسابداری که در دسته متغیرهای داخلی سازمان‌های عمومی هستند هم می‌توانند بر سطح کیفیت اطلاعات مالی تاثیرگذار باشند. حسابداران با مشارکت در ساماندهی و عملیاتی کردن سیستم‌های اطلاعات حسابداری و کمک به رهبری در برنامه ریزی و کنترل فعالیت‌های مالی نقش تعیین‌کننده‌ی دارند [۳]. یا نرم افزارها یکی دیگر از ابعاد مهم در سیستم اطلاعات حسابداری هستند. ویژگی‌هایی چون: کنترل داخلی، انعطاف پذیری، سازگاری و گزارش دهی سیستم‌های اطلاعات حسابداری می‌تواند وابسته به نرم افزارها می‌باشد. نرم افزارها برای پردازش داده‌ها به بهترین نحو ممکن مورد استفاده قرار می‌گیرند. نرم افزارها را برنامه‌ی برای پردازش داده‌ها تعریف می‌کنند [۴].

اما مشکل عمده‌ای که ذینفعان گزارشگری مالی با آن مواجه هستند، اطلاعات معتبر برای فرآیند تصمیم‌گیری است. چون کیفیت اطلاعات حسابداری پیچیده و معیارهایی که برای اندازه‌گیری آن در نظر می‌گیرند ذهنی است. همچنین کیفیت اطلاعات حسابداری علاوه بر اینکه مفهومی پیچیده است، بر سر تعریف آن هم اتفاق نظر وجود ندارد و تعاریف متعددی از آن شده است [۵].

پس از آنجایی که سیستم‌های اطلاعات حسابداری به عنوان مکانیسم مهم سازمانی در نظر گرفته می‌شوند که برای اثربخشی مدیریت تصمیم‌گیری و کنترل در سازمان‌ها حیاتی هستند و این سیستم‌ها اطلاعات مالی را ارائه می‌دهد که برای نظارت و مدیریت منابع سازمانی ضروری است، نیاز است در

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه علمی کاربردی دانش و مدیریت صنعتی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

سازمان های مختلف، عوامل موثر بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی بررسی شود [6]. بنابراین هدف این تحقیق بررسی تاثیر دانش حسابداری و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی در شهرداری شیراز است.

۲. مبانی نظری و پیشینه تحقیق

حسابداران را مجری و تهیه کننده اطلاعات حسابداری می دانند، بنابراین باید اطلاعات را با چنان کیفیتی گزارش کند تا بتواند نیاز استفاده کنندگان از این اطلاعات را تامین کنند. گزینش نادرست در ویژگی های کیفی اطلاعات مساله مهمی است که حسابداری باید به آن توجه داشته باشد تا دچار آن نشوند. تغییر اهداف حسابداری از سده شانزدهم میلادی که مبتنی بر ارائه اطلاعات محرمانه و منحصر به فرد به مالکان کسب و کار بود تا امروز که اطلاعات حسابداری مورد استفاده منابع داخلی و خارج سازمان قرار می گیرد باعث تعریف حسابداری از دید سیستم اطلاعاتی نیز شده است. نقش مهم حسابداران را می توان در تولید اطلاعاتی همراه با کیفیت و تامین رضایت استفاده کنندگان در نظر گرفت. این ضرورت انتقال اطلاعات از جانب حسابداران به عنوان فعالترین عضو در زمینه انتقال باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی می شود. ضرورت این مهم را می توان کسب جایزه نوبل اقتصاد اطلاعات در سال ۲۰۰۱ توسط اسپنس، اکرلوف و استیلیز دانست [7].

از سوی دیگر سیستم اطلاعات حسابداری یکی از انواع سیستم هایی به شمار می رود که با استفاده از آن به راحتی می توان گزارش های مالییک سازمان را آماده ساخت. همچنین با استفاده از این سیستم شما قادر خواهید بود که به تصمیم گیرندگان بیرونی برای تجزیه و تحلیل کردن تصمیم ها و اخذ بهترین آنها راهکارهای مناسبی را ارائه دهید. این مسئله اهمیت بسیار زیادی دارد و در صورتی که به این موارد دقت داشته باشید می توانید سازمان خود و فعالیت هایی که در آن پیش می رود را به بهترین نحو ممکن کنترل کنید. برای پردازش کردن داده ها، نرم افزارها از اهمیت بسیار زیادی برخوردار هستند. می توان گفت که نرم افزارها یکی از ابعاد مهم در سیستم اطلاعات حسابداری است. ویژگی هایی چون: کنترل داخلی، انعطاف پذیری، سازگاری و گزارش دهی سیستم های اطلاعات حسابداری می تواند وابسته به نرم افزارها می باشد. نرم افزارهای زیادی را می توانید روی سیستم نصب کنید که هر کدام از آنها وظیفه متنوعی را بر عهده دارند و شما باید با آنها آشنایی داشته باشید. هر یک از این بخش ها و نرم افزارها برای پردازش داده ها به بهترین نحو ممکن مورد استفاده قرار می گیرند [4].

تاهو ونهی (۲۰۲۱)، عنوان نمودند که دانش حسابداری و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی تاثیر معناداری دارد. احمدی لنگری (۱۴۰۱)، هم در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که رابطه معنادار بین کیفیت اطلاعات حسابداری مالی و دانش حسابداری و وجود دارد. تحقیق امین عشایری (۱۴۰۱)، نشان داد که دانش مالی اعضا هیات مدیره و اندازه موسسه حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری در شرکت ها و مؤسسات مالی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار اثر معناداری دارد.

۳. فرضیه های تحقیق

۱. دانش حسابداری و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی تاثیر معناداری دارد.
۲. در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی تاثیر معناداری دارد.

۴. روش تحقیق

تحقیق انجام شده از نوع توصیفی-همبستگی و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه ای و میدانی است. برای تشریح و تبیین مبانی نظری و پیشینه تحقیق از روش کتابخانه ای با مطالعه مقالات، کتاب ها و تحقیقات انجام شده در داخل و خارج کشور استفاده شد. همچنین روش میدانی که مبتنی بر سه پرسشنامه بر مبنای طیف لیکرت ۵ گزینه ای: کیفیت اطلاعات حسابداری مالی (لی و همکاران، ۲۰۰۲) و دانش حسابداری و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری (کومله، ۲۰۱۲)، برای جمع آوری اطلاعات استفاده شد. اساتید و خبرگان روایی صوری پرسشنامه را تایید کردند و برای بررسی پایایی این پرسشنامه ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج این آزمون در جدول (۱) نشان داده شده است.

جدول ۱. ضریب آلفای کرونیخ متغیرهای پژوهش

ضریب آلفای کرونیخ	پرسشنامه
۰/۸۷۲	کیفیت اطلاعات حسابداری مالی
۰/۸۵۲	در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری
۰/۸۶۳	دانش حسابدار ارشد
۰/۸۸۴	کل پرسشنامه

گزارش جدول (۱)، نشان می‌دهد که مقادیر ضریب آلفای کرونیخ همه متغیرها بیش از ۰/۷ است، بنابراین پایایی پرسشنامه‌های تحقیق مورد تایید می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش را حسابداران مناطق یازده گانه شهرداری شیراز که شامل ۳۰۰ نفر می‌باشند در نظر گرفته شد و نمونه آماری به روش هدفمند، طبق فرمول کوکران ۱۶۸ نفر تعیین گردید.

۵. یافته‌های تحقیق

برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از روش حداقل مربعات جزئی با نرم افزار اسمارت پی ال اس ۴ استفاده شد. اساس روش حداقل مربعات جزئی این است که ابتدا میزان همبستگی مدل نظری ارائه شده با مدل تجربی بررسی شود و شاخص‌هایی چون برازندگی مدل در دو بخش بیرونی و ارزیابی ساختاری ارزیابی شود. نتایج این ارزیابی‌ها به ترتیب در جدول‌های (۲)، (۳) و (۴) گزارش شده است.

جدول ۲. شاخص‌های برازندگی مدل در بخش بیرونی

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه تخصصی کاربردی بانک و مدیریت متعلق به پدیده

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

بار عاملی				میانگین واریانس استخراج شده (AVE)	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	متغیر
Q3	Q2	Q1		۰/۵۴۴	۰/۸۹۰	۰/۸۹۴	کیفیت اطلاعات حسابداری مالی
۰/۶۴۰	۰/۶۹۱	۰/۶۱۴					
Q6	Q5	Q4					
۰/۹۷۵	۰/۵۸۶	۰/۷۴۷					
		Q7					
		۰/۸۳۳					
Q11	Q10	Q9	Q8	۰/۵۸۵	۰/۸۸۷	۰/۹۰۵	دانش حسابدار ارشد
۰/۶۶۸	۰/۹۳۷	۰/۴۹۰	۰/۴۹۱				
		Q13	Q12				
		۰/۹۹۰	۰/۸۵۳				
Q17	Q16	Q15	Q14	۰/۵۷۵	۰/۸۴۲	۰/۸۳۵	در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری
۰/۷۴۳	۰/۷۷۳	۰/۸۱۱	۰/۴۸۳				

طبق گزارش جدول (۲)، مقادیر بارهای عاملی تمامی گویه‌های پرسشنامه بیشتر از ۰/۴ است. بنابراین روایی سازه مورد تایید است. همچنین برای تایید روایی همگرا باید شاخص‌های آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مقداری بیشتر از ۰/۷ و برای میانگین واریانس استخراج شده باید بیشتر از ۰/۵ باشد. طبق گزارش جدول (۲)، مقادیر حاصل شده از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بیشتر از ۰/۷ و میانگین واریانس استخراج شده بیشتر از ۰/۵ است. بنابراین روایی همگرا مورد تایید است.

جدول ۳. ماتریس روایی واگرایی-دوگانه (HTMT)

سازه ها	دانش حسابدار ارشد	در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری	کیفیت اطلاعات حسابداری مالی
---------	-------------------	---	-----------------------------

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه تخصصی کاربردی دانش مدیریت صنعتی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCI-conf.ir

-	-	-	دانش حسابدار ارشد
-	-	۰/۶۷۴	در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری
-	۰/۵۵۴	۰/۵۲۹	کیفیت اطلاعات حسابداری مالی

معیار روایی واگرا (HTMT)، از نظر هنسلر و همکاران (۲۰۱۵)، روش جدید برای محاسبه روایی واگرا است که مناسب تر از روش قدیمی فورنل لارکر است. اگر اعداد موجود در این شاخص کمتر از ۰/۹ باشد، بیانگر این است که روایی واگرا ابزار مطلوب است. اعداد بدست آمده در این ماتریس مطابق جدول (۳)، کمتر از ۰/۹ است. پس روایی واگرا مناسب است.

جدول ۴. معیارهای ارزیابی بخش ساختاری مدل

شاخص Q^2	ضریب تعیین R^2	متغیر
۰/۱۸۷	۰/۳۹۳	کیفیت اطلاعات حسابداری مالی

مقادیر جدول (۴)، نشان می دهد ۳۹/۳ درصد متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی توسط دانش حسابدار ارشد و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری تبیین می شود. مقادیر شاخص Q^2 ، هم مثبت است، بنابراین برازش بخش ساختاری مدل هم مورد تایید است. در شکل (۱)، ضریب مسیری تحلیل مبتنی بر رگرسیون برای ارزیابی برآوردهای کمی روابط علی بین مجموعه ای از متغیرها نشان داده شده است.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

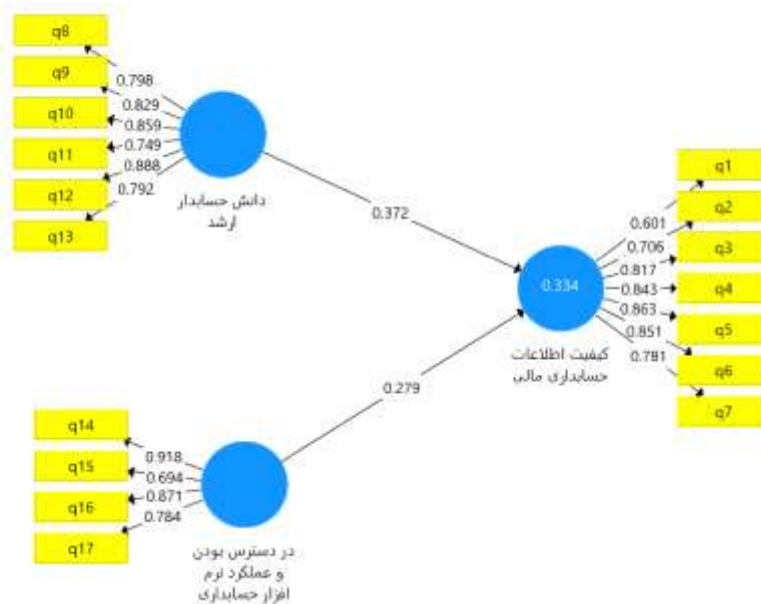
نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه علمی کاربردی دانش و صنعت

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

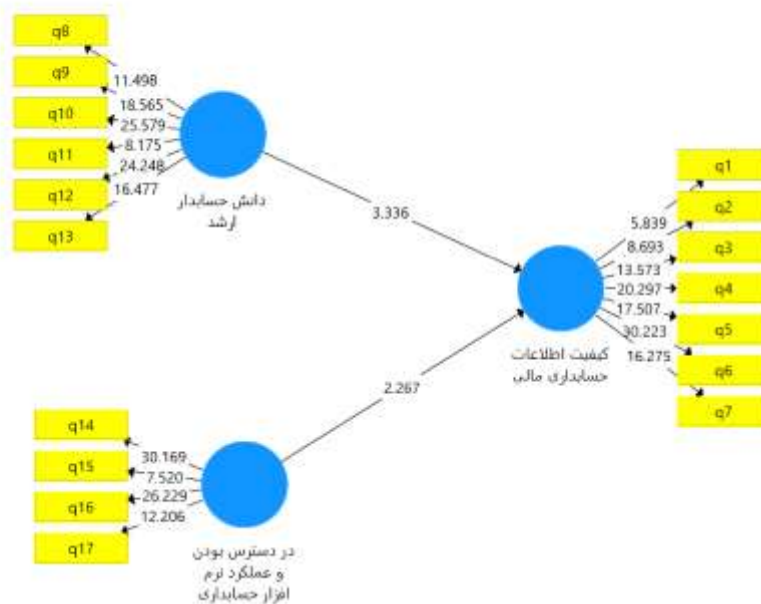

شکل ۱. ضرایب مسیر

برای رد یا تایید فرضیه‌های تحقیق باید معناداری آزمون تی ضرایب مسیر را طبق شکل (۲)، ارزیابی نمود اگر تی مقداری بیشتر از $1/96$ یا $2/58$ حاصل شد فرضیه مرتبط با آن مسیر تایید می‌شود و در غیر این صورت فرضیه تحقیق رد خواهد شد.

 ۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴
نخستین کنفرانس ملی
 مرکز آموزش و کاربردی مهندسی مدیریت مدل
چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه
 زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
 MCII-conf.ir

شکل ۲. آزمون تی ضرایب مسیر

بنابراین نتایج آزمون به روش حداقل مربعات جزئی فرضیه‌های تحقیق در جدول (۵)، گزارش شده است.

جدول ۵. نتایج فرضیه‌های تحقیق

نتیجه	سطح معناداری	مقدار t	ضریب مسیر (β)	فرضیه
تایید	۰/۰۰۱	۳/۳۳۶	۰/۳۷۲	دانش حسابداری ارشد → کیفیت اطلاعات حسابداری مالی
تایید	۰/۰۲۶	۲/۲۶۷	۰/۲۷۹	در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری ← کیفیت اطلاعات حسابداری مالی

۶. بحث و نتیجه‌گیری

اطلاعات حسابداری به عنوان منبع کلیدی و بارز برای تصمیم‌گیری گروه‌های ذینفع و ارزیابی مشارکت مدیران نام برده می‌شود. امروزه نیاز مبرمی برای سازگاری سازمان‌ها از جمله شهرداری‌ها با محیط کسب و کار دایما در حال تغییر وجود دارد. این محیط متغیر نیاز مدیران به اطلاعات بارز و با کیفیت برای تصمیم‌گیری‌های آگاهانه را افزایش می‌دهد زیرا سیستم اطلاعات از جمله مباحث مالی نقش مهمی در مدیریت سازمان‌های عمومی مانند شهرداری‌ها دارند. کیفیت بالای حسابداری مالی در بخش عمومی متضمن داشتن معیارهای مطلوب مانند دانش حسابدار ارشد و در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری برای اطمینان از کیفیت این گزارش‌های مالی است و همانگونه که نتایج این تحقیق هم نشان داد دانش حسابدار ارشد تاثیر مثبت و معناداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی دارد. بنابر این نتیجه می‌توان اظهار داشت زمانی که سازمان‌های عمومی از جمله شهرداری‌ها بتوانند از حسابداران ارشدی با توانمندی دانش و اطلاعات حسابداری، مدیریت و تجربه بالای حسابداری بهره‌برند، می‌توانند به سیستم‌های باکیفیت اطلاعات حسابداری مالی دست یابند، زیرا این سیستم با این دانش‌های منابع انسانی قادر خواهند بود حجم کافی از اطلاعات را برای ارائه خدمات بهتر برای شهرداری‌ها یا هر سازمان عمومی دیگر فراهم نمایند. همچنین با توجه به اینکه در دسترس بودن و عملکرد نرم افزار حسابداری تاثیر معناداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری مالی دارد می‌توان چنین استنباط نمود که سازمان‌های عمومی از جمله شهرداری شیراز می‌توانند با تاکید بر داشتن نرم افزارهای حسابداری و سیستم عامل در دسترس و مناسب عملیات سازمان به یک سیستم اطلاعات حسابداری مالی با کیفیت دست پیدا کنند. نتایج حاصل از یافته‌های این تحقیق با تحقیق تاهو ونهی (۲۰۲۱)، احمدی لنگری (۱۴۰۱) و امین عشایری (۱۴۰۱) همراستا می‌باشد.

بنابراین به شهرداری شیراز پیشنهاد می‌شود، انتخاب حسابداران ارشد در این سازمان طبق فرآیند، مقررات، شفافیت و صلاحیتهای فردی باشد و حسابدارانی انتخاب شوند که دارای تجربه و دانش سیستم اطلاعات حسابداری و توانمند در این پست باشند. همچنین پیشنهاد می‌شود این سازمان با اختصاص منابع مالی لازم در جهت تامین تجهیزات نرم‌افزاری در حسابداری که بتوانند عملکرد مناسبی در جهت عملیات حسابداری را داشته باشند، فراهم نماید.

منابع

- [1]Liu, Y., Padgett, C., & Yin, C. (2022). Internal information quality and financial policy peer effects. *International Review of Financial Analysis*, 84, 1-16.
- [2]آقامحمدی، م.، دارابی، ر. و نجفی مقدم، ع. (۱۳۹۹). تحلیل تأثیر کیفیت اطلاعات بر کیفیت گزارشگری مالی با تأکید بر نقش مدیریت ریسک. *مدیریت اطلاعات*، ۶(۲)، ۱۷۳-۲۰۰.
- [3]Rodr-iguez, M.P., AlcaideMu-noz, L., & L-opezHern-andez, A.M. (2013), Determinants of financial transparency in government. *International Public Management Journal*, 16(4), 557-602.
- [4]Thoa, D., &Nhi, V. (2021). Improving the quality of the financial accounting information through strengthening of the financial autonomy at public organizations. *Journal of Asian Business and Economic Studies Emerald Publishing Limited* 2515-964X, 2021, 1-17.
- [5]Srivastava, A. (2023). Governance in financial institutions: key elements and preventing the failures. *Asian Journal of Economics and Banking*, 1-11.
- [6]Monteiro, A., Vale, J., & Leite, E. (2022). The impact of information systems and non-financial information on company success. *International Journal of Accounting Information Systems*, 45, 1-14.
- [7]Joseph, T. K., & Servoh, M. (2022). Connection between accounting continuing graduates competence and job performance: mediating role of continuing professional development. *Cogent Business & Management*, 9, (1), 2084976.
- [8] احمدی لنگری، ح. (۱۴۰۱). بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری مالی از طریق تقویت استقلال مالی. *تحلیل بازار سرمایه*، ۱(۱۳۳)، ۲۰-۱۶۰.
- [9] امین عشایری، ا. (۱۴۰۱). تبیین نقش دانش مالی اعضا و استقلال مدیر عامل بر کیفیت اطلاعات حسابداری در بانکها و موسسات مالی-اقتصاد و بانکداری اسلامی، (۳۸)، ۳۲۵-۳۴۸.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

پالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

MCI CONF IR

[10]Lee, Y.W., Strong, D.M., Kahn, B.K. & Wang, R.Y. (2002).AIMQ: a methodology for information quality assessment. Information and Management, 40 (2), 133-146.

[11]Komala, A.R. (2012). The influence of the accounting managers knowledge and the top managements support on the accounting information system and its impact on the quality of accounting information: a case of zakat institutions in Bandung. Journal of Global Management, 1, 53-73.
European Journal of Operational Research, 229(1), 75-84.